

Til § 6

Bestemmelsen indeholder de indgrebsmuligheder, som monopoltilsynet har med henblik på regulering af priser og avancer.

Stk. 1 er med ændringer sammenfaldende med § 6, stk. 1, i den gældende pris- og avancelov. Det må imidlertid antages, at bestemmelsens anvendelsesområde i praksis vil få større betydning for vareomsætningen end hidtil. Hovedsigtet med pris- og avancelovens § 6, stk. 1, var at give monopoltilsynet mulighed for at gribe ind på tjenesteydelsesområdet, idet man med hensyn til vareomsætningen i almindelighed gik ud fra, at kalkulationsreglen i lovens § 5, stk. 1, ville udøve den fornødne bremsende effekt, således at § 6-indgreb over for vareomsætningen kun skulle anvendes inden for områder, hvor der måtte skønnes at foreligge et særligt behov herfor. Da forslaget ikke indeholder en til pris- og avancelovens § 5, stk. 1, svarende bestemmelse, må der således forudses en hyppigere anvendelse af hjemlen til prisindgreb over for vareomsætningen.

Når det bestemmes, at monopoltilsynet kan gribe ind, såvel over for hele brancher som over for bestemte vare- og ydelsesområder eller enkeltvirksomheder, skal dette kun betragtes som en tydeliggørelse af den gældende lov, idet denne altid har været fortolket på lignende måde.

Monopoltilsynets hjemmel til at fastsætte priser, takster og honorarer i nr. 1-3 er udvidet til også at omfatte avancer. Dette skyldes, at monopoltilsynet under administrationen af pris- og avanceloven har følt et behov for at kunne gribe direkte ind i avancerdannelsen. Det kan f.eks. på et område med priser, som er undergivet sæsonsvingninger, være umuligt at fastsætte bestemte priser, mens det derimod kan være hensigtsmæssigt at fastsætte, at der til de til enhver tid gældende indkøbspriser af den handlende kun må lægges en bestemt avance. Det må antages, at den gældende lov ikke indeholder hjemmel til et sådant indgreb.

Der kan opstå behov for at fastsætte bestemmelser, som går ud på, at nærmere angivne priser ikke må forhøjes med mere end monopoltilsynet tillader. Bestemmelser af denne art vil kunne fastsættes inden for de bestående rammer, idet monopoltilsynet altid vil kunne ændre en afgørelse truffet efter nr. 1-3.

Det forudsættes, at tilsynet ved fastsættelse af et prisstop tager et rimeligt hensyn til virksomheder, som på stopdagen for en bestemt varegruppe havde unormalt lave priser, f.eks. som led i et salgsmæssigt stød.

Bestemmelsen i stk. 2, som er ny, giver monopoltilsynet mulighed for, i stedet for indgreb efter stk.

1 som forudsætter fastsættelse af bestemte priser m.v., at gribe ind i form af fastsættelse af bestemte kalkulationsregler. Sådanne kalkulationsregler vil kunne være af en art, som den der findes i pris- og avancelovens § 5, stk. 1, der bestemmer, at de på en bestemt dato gældende priser kun må forhøjes med nærmere angiven omkostningsstigninger. De kan imidlertid også være af en art, som fastsætter fremgangsmåden ved kalkulation af en pris fra grunden uden at tage udgangspunkt i de på en bestemt dato gældende salgspriser. Det vil være naturligt at følge denne fremgangsmåde i tilfælde, hvor der kan rejses tvivl om rimeligheden af den pris, som ville komme til at danne udgangspunkt for en „prisstigningskalkulation“. Hertil kommer, at kalkulationer, der bygger på et fast udgangspunkt for prisfastsættelsen, som erfaringen viser, kun med fordel kan anvendes i en kortere periode.

I modsætning til indgreb efter stk. 1 er fastsættelse af kalkulationsregler i henhold til stk. 2 ikke begrænset til en gyldighedsperiode på 6 måneder med mulighed for forlængelse. Dette skyldes, at mens foranstaltninger, som medfører direkte fastsættelse af priser, typisk skal anvendes til indgriben i en akut situation og kun have en begrænset varighed, må fastsættelse af kalkulationsregler betragtes som mere langsigtede ordninger, der først gør nytte efter at have virket i nogen tid. Anvendelse af en kalkulationsordning indebærer iværksættelse af foranstaltninger hos de berørte erhvervsvirksomheder, som det ikke vil være rimeligt at forlange, hvis det kun drejer sig om et kortfristet indgreb. Det er fundet rimeligt at foreskrive pligt for monopoltilsynet til at forhandle med erhvervsorganisationer og virksomheder i forbindelse med indførelse af kalkulationsregler, idet sådanne regler kun vil kunne udformes i samarbejde mellem tilsynet og organisationerne og virksomhederne.

Bestemmelsen i stk. 4 er ny og gør beføjelserne i stk. 1-3 anvendelige på videresalgpriser eller -avancer, som fastsættes af tidligere led i omsætningen.

Sådan prisfastsættelse — bruttopriser — har for visse varer og brancher en betydelig udbredelse. Der kan være grund til at have opmærksomheden særlig henvendt på bruttoprissystemers anvendelse, fordi der under nutidens distributionsforhold er en tendens til at forhandlerne søger at formå leverandørerne til at prismærke varerne som led i en almindelig salgsservice. Herved opstår risiko for uniformering af prisdannelsen ofte med den virkning, at priser og avancer bliver høje.

Undertiden er der til bruttoprisfastsættelsen knyttet en række særlige rabat- og bonusydelse,